

Найвялікшыя барбарызмы

„Віеґ. Кругніса“ ў № 31, відаць, хацела паказаць, што Беларусы-каталікі могуць ня меней ужываці маскалізмаў, як Беларусы праваслаўныя. У гэтым № знаходзім гэтакія страшныя маскалізмы:

„бальшыя“ зам. бел. *вялікія*,

„усё подла робіцца“ зам. усё *нягодна* робіцца,

„умее папольску *ругаюць*“. Тут ад маск. слова ўтворана бел. хворма, мае быць *палаіць*.

Не беларускае, а чыста маскоўскае выражэнне: „кіраўнік пошты *душа* чалавек“.

Можна быць меней лёяльнымі да ўрадовае маскоўскае тэрміналогіі і замест „Саветы, савецкі“ ужываць „Рады“ і г.п.

Асобна зацемлю аб мове Ст. Грынкевіча ў стацьці „Сын вёскі“. Спадар (пан) Ст. Грынкевіч належыць да зацнае лічбы ў нас людзёў, што запраўды шануюць роднаю мову й стараюцца гукаці й пісаці *чыста* пабеларуску. Стараньні гэтыя наагул яму ўдаюцца, але дзеля таго што, з прычыны неахайнасці мноства іншых, нашая літаратурная мова вельмі засьмечана ўсялякімі барбарызмамі, гэтыя барбарызмы лучаюцца ў Ст. Гр. Адцемлю іх.

„Ва ўсім“. Прыйма **vь* у бел. мове ніколі ня можа мець выгляду *ва*, але будзе *у-ў* або *ува-ўва* (ў па галосных); у бел. мове *ва* могуць ужыць хіба толькі на вельмі абмежаным прасторы. Дык трэ’ сказаці *ува ўсім* або *у ўсім*.

„Вось што кажучь людзі, мяркуючы аб нас толькі з *вонкаў*“. Ёсьць прыслоўе *вонках* (=маск. *вне*), ё *навонкі* (=маск. *на извне*) і ё *звонку* (маск. *извне*), але ня маш „звонкаў“, якое сам Ст. Гр. утварыў паводле *вонках*.

„адною з асаблівасьцяў нацыянальных будзе *іншасьць псыхікі*“. Ёсьць дзеве беларускія словы — *іншы* і *накшы*, пры гэтым *накшы* значыць іншы якасьцяй. Гэта ўжо даўно зацеміў Я. Карскі ў сваіх „Беларусах“. Дык тут было-б... *накшасьць псыхікі*.

„мяжкія“ — маск., пабелар. — мяжкія.

„мрыі, мрыяю“. Украінская *мрія* з *мроя* (і з *о*). Дык, калі-б гэта было бел. слова, было-б *мроя*. Бел. ё *лятунак*.

„паэт“. У нас ё імёны мускога роду на *-а* (мужчына, вайвода і г.п.), дык ня маш жаднае прычыны мяняць лац. *poeta* на *поэт*. Значыцца будзе *паэта*, а жанчына *паэтка*.

„прастата“ — маск., бел. — прасьціня.

„сапраўды“, *с* пад уплывам маскоўскім, мае быць *запраўды*, як найчасьцей і кажацца. „Спамылка“. Ня ведаю, адкуль В. Ластоўскі ўзяў гэткаю хворму гэтага слова. У „Аль-Кітабе“, памяты з чыстай бел. моваю, ё толькі *абмыла*. Як зьменшанае можа быць і *абмылка*.

„Сумліў, сумніў“. Гл. „Найвялікшыя барб.“ у № 26 „Сял. Нівы“ [стар. 597—598 нашага выданьня. — Рэд.].

У бел. мове дзеяслоўнае прыметы на *-шы*, *-ўшы* зусім ня маш, дык ня можа быць: „у творах памёршага песьняра“, „дзірван заросшы над намі“, а будзе: *...умерлага...*, *...зарослы...*

Давальны склон адзін. ліку імёнаў муск. і ніяк. роду ў бел. мове канчаецца толькі на *-у*. Дык ня можа быць „народаві“, але *народу*. Хвормы на *-ові* (*-аві*) могуць быць толькі ў вельмі вузкім кутку.